

С. С. Бобчевъ.

РУМЪНСКИЯТЪ ПЕЧАТЪ ЗА БЪЛГАРИЯ.

Noua Revista Romana, хубаво списвано румънско списание (директоръ К. Радулеско-Мотру) много често се занимава съ България, българитѣ и съ въпроситѣ, които ни засѣгатъ. Въ статиитѣ и бѣлѣжкитѣ на „Новъ Румънски Прѣгледъ“ често ние срѣщаме здрави мисли за солидарността и дружбата на двата сѣсѣдски народи и въобще за нуждата отъ балкански блокъ. Тази нотка обаче не всѣкога е спазвана и много пжти редакцията допуска мисли, бѣлѣжки и свѣдѣния — невѣрни, несправедливи и необосновани. Такава е бѣлѣжката отъ *Vegeta* подъ надсловъ „Героизмътъ на сръбския народъ и домогванията на България“ (№ 17 отъ 14 дек. т. г.). Авторътъ изказва своята адмирация и отбѣлѣзва адмирацията на цѣлъ свѣтъ къмъ сръбския народъ, който отъ 4 мѣсеци безотслабно се бори противъ една неприятелска войска три пжти по-голѣма. Молниеносна побѣда отъ австрийцитѣ надъ сърбитѣ вече е невъзможна поне въ скоро врѣме; а додѣто сърбитѣ иматъ муниции не може да се говори за тѣхно поражение. Въ това сж убѣдени както противницитѣ, така и приятелитѣ на сърбитѣ.

Слѣдъ това заключение г-нъ *Vegeta* казва: „Само българитѣ мислятъ инакъ. Споредъ българския печатъ и споредъ заявленията на политическитѣ хора въ София, сърбитѣ сж отдавна разбити. Въ София не се говори и не се пише за друго, освѣнъ за поражението на сърбитѣ, — толкозъ голѣмо е желанието на българитѣ да видятъ сърбитѣ побѣдени! Българитѣ иматъ право въ едно отношение: сръбскиятъ героизмъ разваля много български смѣтки, — смѣтки не само за бждащето, но и смѣтки отъ миналото, които тѣ вѣрваха за уредени. Най-ранната история на послѣднитѣ балкански войни ще прѣтърпи сжществена промѣна чрѣзъ свѣтлината, която хвърля сръбскиятъ героизмъ. Така, бѣше едно установено дѣло да се вѣрва, че въ първата балканска война турцитѣ имаха като главенъ противникъ българитѣ, а пкъ борбитѣ, въ които побѣдиха сърбитѣ, биле само приговорителни. Сега сръбскиятъ героизмъ налага ревизията на това вѣрване. Не бѣше ли сражението при Куманово, дѣто сърбитѣ спрѣха турското нападение къмъ Сѣверъ, рѣшително въ първата балканска война? Върху вземането на Одринъ нѣма ли още нѣщо да се каже? Сърбитѣ поддържаха отдавна, че безъ тѣхна помощъ Одринъ не би се взелъ; но българитѣ направиха толкозъ голѣмъ шумъ за побѣдитѣ си „на ножъ“, че защитницитѣ на сърбитѣ не бѣха добръ чути; обаче сега сръбскиятъ героизмъ поставя изново фактитѣ въ тѣхното истинско освѣтление. Обратното вземане

на Българдъ, завзетъ отъ австро-маджаритѣ, говори повече върху вземането на Одринъ, отколкото цѣлиятъ български шумъ. Колкото се касае до смѣткитѣ за бждащето, сръбскиятъ героизмъ е още по-опасенъ за българитѣ. Както се знае, Македония е златенъ блѣнъ за онѣзи въ София. Но Македония, днесъ сръбска земя, кой ще може да я иска отъ героитѣ-сърби, когато тѣ не ще искатъ да я отстъпятъ? На зелената маса на дипломатитѣ, дѣто българитѣ чакатъ да имъ падне Македония като подарѣкъ, сръбитѣ ще бждатъ пакъ побѣдители, както сега — на бойното поле. Имаше едно сръдство за българитѣ да си осжществятъ домогванията при всичкия героизмъ на сръбитѣ, — едно сръдство, което изискваше и отъ българитѣ други голѣмъ героизмъ. Именно: да бѣха трѣгнали българитѣ наедно съ сръбитѣ въ борба противъ Австро-Унгария, като оставѣха на славянския свѣтъ и на културна Европа да сжди и рѣши наградата, що заслужаваше България... Тогазъ щѣше да прѣмине единъ лѣхъ отъ ентузиазмъ въ душитѣ на цивилизования свѣтъ въ полза на България. Може би слѣдъ това сръбитѣ щѣха да иматъ нѣкои и други побѣди противъ Австро-Унгария, но моралната побѣда на България щѣше да бжде толкозъ голѣма, щото на зелената маса на дипломатитѣ българскитѣ домогвания щѣха да бждатъ удовлетворени. Може би тогазъ българскиятъ героизмъ щѣше да побѣди сръбския. Между това, обаче, сръбитѣ иматъ героизмъ, а българитѣ — само претенции“.

Не бихме обърнали никакво внимание на тѣзи закачливи бѣлѣжки, които ни идатъ отъ брѣговетѣ на Джибавица, ако тѣ бѣха печатани въ нѣкои отъ онѣзи органи на жълтата преса, многобройна въ Букурещъ и другадѣ въ Ромжния, на бързописнитѣ обиди на която ние сме привикнали. Но ние държимъ високо списанието, отъ което приведохме горнитѣ редове. И най-напрѣдъ питаме: Защо е потрѣбвала тази форма на закачка въ единъ сериозенъ листъ? Единъ толкова важенъ въпросъ за сръбско-българскитѣ отношения може ли тѣй леко да се разрѣшава, както е направилъ г-нъ Verax? Сериозна ли е ревизията и присждата, която издава той за българския героизмъ и за прѣвземането на Одринъ?

Редакцията на „Новъ Румжнски Прѣгледъ“ не може да не знае условията, които прѣживѣ и прѣживява днесъ България, сжщо така както и отношенията ни къмъ съсѣдитѣ, — отношения създадени чрѣзъ Букурешкия договоръ. И, най-напрѣдъ нека се провѣри и узнае положително, че политическитѣ мже въ София и българскиятъ печатъ не говорятъ, нито бълнуватъ за сръбски поражения, както не е истина че сръбскиятъ героизмъ развалялъ българскитѣ смѣтки. Заклучението на Verax въ туй отношение е едно заблудение, или най-малко едно необосновано мнѣние. Всѣки, който живѣе въ България, който поживѣе макаръ нѣколко дни въ София, както направи неотдавна дописникътъ на французкия в. „Le Temps“ г-нъ Rivet, ще се убѣди въ нашитѣ думи, защото отзивитѣ въ нѣкои кафенета и на нѣкои желти листове у насъ не е мнѣние на България...

Досежно въпроса за българския героизъм и пръвеземането на Одринъ, официалнитѣ доклади и свидѣтелства на самитѣ турски генерали сж на лице за да не може да се изопачава историята. Сегашниятъ сръбски героизъмъ доказва сръбската издържливостъ, която никой не е оспорвалъ, както никой не е оспорвалъ и не може да оспорва обстоятелството, че рѣшителнитѣ боеве въ първата балканска война се водѣха отъ българитѣ на тракийския театръ на войната и че всичкитъ напоръ на турскитѣ войски бѣше обрнати противъ българската армия.

Колкото пъкъ се отнася до срѣдството, което ни изсочва Вергах за да сме осжществѣли нашитѣ домогвания, за да сме спечеляли на зелената дипломатическа маса, трѣбва да кажемъ само това: не сж пишущитѣ братя въ Румжния, които знаятъ положението на България, условията на нейния вжтрѣшенъ животъ, настроението на народъ и интелигенция, психологията съ една рѣчь на маситѣ въ България, за да ни даватъ правилни рецепти и умѣстни съвѣти какво да правимъ. Най-малко поне е неприлично да ни съвѣтватъ да вървимъ съ Сърбия, когато Румжния и Гърция, формални съюзници на Сърбия, ето петъ мѣсеци само хитруватъ и нищо не сж направили за да помогнатъ дѣйствително и съ оръжие въ рѣка на Сърбия. Напротивъ. Всички военни муниции и всевъзмжни срѣдства, съ които Турция почна „своята“ война противъ Русия, се доставиха на турцитѣ изъ Германия и Австрия чрѣзъ Румжния. Ако нѣщо се е пропуснало и прѣзъ България, това ставаше, защото то идѣше отъ една неутрална страна, каквато е Румжния. Защо Румжния не принесе и най-малката лепта въ помощъ на сърбитѣ, като изказва толкова голѣми симпатии къмъ тѣхния героизъмъ, и не трѣгне първата противъ Австро-Унгария, ами съвѣтва това на българитѣ?

Нека румжнскитѣ ни събратия прѣстанатъ да се отнасятъ така несериозно, нека погледнатъ по-справедливо на ограбена въ Букурещъ България и нека помогнатъ да се освѣтли общественото мнѣние и въ Румжния върху истинското положение у насъ. Нека трѣгнатъ поне по стлпкитѣ на отговорни държавници, като Таке Ионеско, които не скриватъ: 1. че въ Букурещъ надъ България е извършена една неправда; 2. че и Гърция, и Сърбия, па и Румжния сж длжници да поправятъ тия грѣшки. Въ момента, когато нашитѣ съсѣди румжни, сърби и гърци разбератъ, че онеправдана и ограбена България не може да дѣйствува съ тѣхъ, освѣнъ когато ѝ се признаятъ териториянитѣ права, отъ които я лишиха въ Букурещъ, тогазъ България ще покаже своя героизъмъ така, както го изискватъ и нейнитѣ жизнени интереси и балканската солидарностъ; а отъ несправедливи присѣди ние не се боимъ. Ние знаемъ, че рано или късно тѣ ще бждатъ отмѣнени и поправени въ смисълъ на свободата, правдата и реалната необходимостъ.

24.XII 1914 г.